

Inhoudsopgave

Inleiding	9
1 De zaak van dienstplichtig Amsterdammer Willem Frederik Veerling	22
Het voorspel	22
Middenin het geweld	24
Een ontmoeting met belangrijke gevolgen	26
De rechtszaak	29
3 Majesteitsschennis in Zuid-Holland	31
Onderdeel van de Europese restauratie	31
Weifelend richting repressie	32
Een golf aan arrestaties	33
Het tussenstation Zuid-Holland	36
Dronkenmanspraat in vestingsteden	39
Benevelde opposanten	41
4 Manieren om bij dienstplicht onder de sterke arm der wet uit te komen	43
Een onverwachte oproep	43
Een stroom aan verzoekschriften	46
In blijde verwachting	52
Trouwen als uitvlucht	54
Gedwongen inkwartieringen	56
Zelfverminking	63
5 Collectieve dienstplichtontduiking in katholieke grensregio's	67
Collectief gedrag	67
Een omstreden expeditie in het Land van Maas en Waal	68
Gemor onder de bevolking	71
Oordeelvorming achteraf	74
Aanhoudende overheidszorg om Gelderse schutters	80
Ernstige onrust in Twente	84
De brandhaarden Zeeuws-Vlaanderen en Noord-Brabant	89

Noord-Brabantse schutters ver van huis	93
Desertie en dienstontduiking langs de zuidelijke grens	96
6 Spanningen rond lotingen in het zuiden, oosten en westen van het land	99
Podia voor collectief gedrag	99
Noord-Brabantse lotingen voor de nationale militie	100
Spanningen rond lotingen in het oosten en westen van het land	105
7 De wet van God boven die van het koninkrijk	110
Een zonderling persoon	110
Een moeizame verhouding	111
Met harde of zachte hand?	117
Een harde lijn	122
Een mogelijke bedrieger en een spijtoptant	125
8 Onrust over belastingen, scheepvaart en dienstplicht in Groningen	130
<i>Een broeierige sfeer</i>	130
Het belastingprotest	132
Schutterijplicht in de plattelandsgemeente Leens	137
Een omstreden vrijstelling voor de koopvaardij	141
Schutterijplicht voor buitenlandse zeevaarders	142
Onverwachte militieplicht voor buitenlandse zeevaarders	145
Steun uit onverwachte hoek	149
9 De betekenis van de mobilisatie voor de Drentenaren en hun bestuurders	153
Een verstoord verlangen naar vrede	153
Het voorspel: de belastingkwestie	156
Een blijvende kras in het Herenbolwerk	160
Ruzie over Asser vrijwilligers en schutters	161
Een volgend conflict	166
Gemeentelijke collectes voor de provincie	168
De provinciale ondersteuning van gezinnen met vrijwilligers	170
De laatste militaire voorbereidingen	174
Morrende schutters op pad	177
De afloop van onstuimige Drentse mobilisatiemaanden	178

10 Willems Vrijwilligers	182
Vrijwilligers in allerlei soorten en maten	182
Het optreden van een provinciaal commandant onder het vergootglas	184
De Burenaren nader beschouwd aan de hand van Friese vrijwilligers	189
De herkomst van de Friese vrijwilligers	192
Een complex landelijk beeld	193
Vrijwilligers voor de schutterijen	197
De verhouding stad-platteland in breder perspectief	200
Drie stedelijke schutterijen nader beschouwd	202
Waarom vrijwilliger?	207
11 Bedrijvigheid en liefdadigheid aan het thuisfront	213
Een nationale inzamelingsactie	213
Een inwortelende landelijke traditie	215
Brede actieve hulpverlening	218
Een Friese loterij	222
Actieve hulpverlening: culturele inspanningen	228
Een apart fonds voor militairen	235
12 Een Gronings fonds voor achtergebleven gezinnen van schutters	238
Liefdadigheid en het stimuleren van vrijwillige dienstneming	238
Een versnipperd landelijk beeld	242
De instelling van de Groningse commissie	245
De inkomsten	249
De deelnemers	251
Hulp van buiten	254
De uitgaven	257
13 Slotbeschouwing	264
Bijlagen	275
Bronnen en literatuur	279
Register van plaatsnamen	286